

Interview with Klaus Regling, CEO of EFSF and Managing Director of ESM

Published in *Kathimerini*, 4 July 2015

(Interview conducted on 2 July 2015)

Ο επικεφαλής του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Στήριξης Κλάους Ρέγκλινγκ, λίγο πριν το δημοψήφισμα που θα κρίνει την ευρωπαϊκή πορεία της χώρας μιλάει στην “Κ” και λέει ότι η Ελλάδα έχει κάνει το μεγαλύτερο μέρος της δημοσιονομικής προσαρμογής και έτσι αν υπάρξει επόμενο πρόγραμμα “δεν θα είναι σκληρότερο από αυτά του παρελθόντος.” Για τον Ρέγκλινγκ, η Ελλάδα δεν είναι “ειδική περίπτωση” και για αυτό δηλώνει σίγουρος ότι με τις σωστές πολιτικές η χώρα μπορεί να πετύχει όπως και οι άλλες χώρες που έχουν περάσει από πρόγραμμα. Η γνώμη του για τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος έχει μεγάλη σημασία καθώς ο EFSF έχει δανείσει την χώρα περίπου 140 δισ. Η συνέντευξη έγινε στις 2 Ιουλίου.

1 Η κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ένα ΟΧΙ δεν σημαίνει έξοδος από το Ευρώ. Για εσάς το ΟΧΙ τι σημαίνει;

Είμαι Ευρωπαίος και δημοκράτης και σέβομαι πλήρως το δημοψήφισμα. Πρέπει να δούμε την απόφαση του ελληνικού λαού και μετά πως η κυβέρνηση θα αντιδράσει στο αποτέλεσμα. Υπάρχουν πολλές αβεβαιότητες τώρα για το μέλλον της Ελλάδας. Θέλω την Ελλάδα μέρος της Ευρωζώνης και για αυτό ελπίζω σε ένα θετικό αποτέλεσμα σε αυτή την δύσκολη διαδικασία.

2. Το πρόβλημα είναι ότι η ερώτηση του δημοψηφίσματος είναι ΝΑΙ ή ΟΧΙ σε συγκεκριμένα μέτρα και όχι για παραμονή ή έξοδο από το ευρώ.

Καταλαβαίνω ότι η ερώτηση μπορεί να είναι δύσκολη για ανθρώπους που δεν είναι ειδικοί στα οικονομικά ή δεν έχουν παρακολουθήσει τις διαπραγματεύσεις με λεπτομέρεια τους τελευταίους μήνες ή το πρόγραμμα των τελευταίων ετών. Οπότε είναι μάλλον δύσκολο κάποιος να καταλάβει τις πλήρεις συνέπειες αυτής της απόφασης.

3. Για εσάς ποιες θα ήταν οι συνέπειες;

Είμαι επικεφαλής του οργανισμού που είναι ο μεγαλύτερος δανειστής της ελληνικής κυβέρνησης οπότε καταλαβαίνετε ότι έχω ξεκάθαρο ενδιαφέρον για θετικές εξελίξεις στην Ελλάδα. Η οικονομική προσαρμογή ήταν απαραίτητη καθώς την δεκαετία πριν την κρίση πάρθηκαν λάθος οικονομικές αποφάσεις που οδήγησαν σε μη βιώσιμες εξελίξεις όπως έλλειμμα 15.5% του ΑΕΠ το 2009 και μεγάλη απώλεια της ανταγωνιστικότητας καθώς οι μισθοί ήταν 40% υψηλότεροι στην Ελλάδα από την υπόλοιπη ευρωζώνη το 2008. Η Ελλάδα έχασε πρόσβαση στις αγορές καθώς επενδυτές δεν ήθελαν πλέον να δανείσουν την χώρα.

Σε αυτή την κατάσταση η Ευρώπη και το ΔΝΤ έδωσαν χρηματοδότηση την στιγμή που δεν ήθελε κανένας να το κάνει. Τα χρήματα αυτά δόθηκαν υπό την προϋπόθεση ότι

υπάρχει μία ξεκάθαρη δέσμευση να διορθωθούν τα προηγούμενα λάθη.
Για αυτό η Ελλάδα πέρασε μία πολύ δύσκολη προσαρμογή που ήταν πολύ επίπονη για τον πληθυσμό.

Η Ελλάδα πήρε τα σκληρότερα μέτρα από τις υπόλοιπες χώρες σε πρόγραμμα;

Η Ελλάδα ξεκίνησε την εξυγίανση της οικονομίας της από το πιο αρνητικό σημείο σε σύγκριση με την Κύπρο, Πορτογαλία και Ιρλανδία. Η Ιρλανδία και η Ισπανία έχουν αυτή την στιγμή την μεγαλύτερη ανάπτυξη στην Ευρωζώνη εξαιτίας αυτών των μεταρρυθμίσεων. Η Ελλάδα επίσης βρισκόταν σε θετικό δρόμο, η ανάπτυξη είχε επιστρέψει και η ανεργία είχε πέσει δύο μονάδες το 2014 και η ελληνική κυβέρνηση είχε αρχίσει να αποκτάει πρόσβαση στις αγορές
Η στρατηγική μας δούλεψε. Το 2014 οι προβλέψεις μας για την ανάπτυξη ήταν στο 2.5% για το 2015 και 3.5% του ΑΕΠ για το 2016 δείχνοντας ότι συνεχίζοντας τις μεταρρυθμίσεις η Ελλάδα θα μπορούσε να βγει από αυτή την απέλπιδη κατάσταση.

Αν οι Έλληνες ψηφίσουν ΟΧΙ;

Με την ψήφο στο ΟΧΙ υπάρχει έντονος σκεπτικισμός για το κατά πόσο θα εφαρμοστούν οι απαραίτητες μεταρρυθμίσεις. Για να εφαρμοστεί ένα πρόγραμμα απαιτεί μια κυβέρνηση που πιστεύει ότι είναι αναγκαία η εφαρμογή αξιόπιστων και δύσκολων μέτρων. Αν αυτή η πεποίθηση δεν υπάρχει, τότε δεν θα δούμε τα θετικά αποτελέσματα που χρειάζεται η Ελλάδα.

Γιατί να ψηφίσει κάποιος ΝΑΙ όταν ξέρει ότι ένα σκληρότερο πρόγραμμα προσαρμογής θα ακολουθήσει;

Η Ελλάδα χρειάζεται να συνεχίσει τις μεταρρυθμίσεις αλλά τα δημοσιονομικά μέτρα που θα χρειαστεί να πάρει θα είναι πολύ λιγότερα από αυτά που έκανε η Ελλάδα στο παρελθόν. Η μεγάλη μείωση του ελλείμματος από το 15% στο 2% του ΑΕΠ έχει επιτευχθεί οπότε η υπόλοιπη δημοσιονομική προσαρμογή σε σχέση με αυτών των τελευταίων 5 ετών είναι σχετικά μικρή αλλά απαραίτητη. Η ανταγωνιστικότητα έχει αποκατασταθεί κοιτώντας την αύξηση των εξαγωγών πέρυσι, αυτό που χρειάζεται είναι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις για να τονώσει την ανάπτυξη για το μέλλον. Δεν πιστεύω ότι η προσαρμογή και οι μεταρρυθμίσεις θα είναι σκληρότερες από αυτές του παρελθόντος.

Πως γίνεται να χειροτέρευσε η κατάσταση τόσο γρήγορα; Θυμάμαι τον περασμένο Δεκέμβρη μαζί να συζητάμε για την έξοδο από το πρόγραμμα και την παροχή προληπτικής γραμμής στήριξης. Η κυβέρνηση υποστηρίζει ότι αυτό οφείλεται στις πολιτικές του παρελθόντος.

Αν χαθεί η εμπιστοσύνη, τότε η κατάσταση αλλάζει γρήγορα. Καλές πολιτικές μπορούν να οδηγήσουν σε θετικά αποτελέσματα και το αντίθετο. Με φιλικές στην ανάπτυξη πολιτικές είμαι σίγουρος ότι η εμπιστοσύνη μπορεί να επιστρέψει και σταδιακά να ανακτηθεί και η πρόσβαση στις αγορές. Αυτό έγινε στην Ελλάδα πέρυσι και στόχος μας

είναι να επιστρέψουμε εκεί πάλι γρήγορα.

Πόσο γρήγορα;

Εξαρτάται από την εφαρμογή του σωστού μείγματος οικονομικών πολιτικών με μία κυβέρνηση που τις εφαρμόζει με πειθώ. Τότε η πρόσβαση στις αγορές θα μπορούσε να επιτευχθεί του χρόνου.

Βλέποντας την ανάκαμψη των άλλων μνημονιακών χωρών θεωρείται ότι η Ελλάδα είναι “ειδική περίπτωση”;

Το μέγεθος των οικονομικών ανισοτήτων ήταν μεγαλύτερο από οποιαδήποτε άλλη χώρα. Όταν κοιτούσα τα αποτελέσματα του προγράμματος που ήταν ορατά πέρυσι με την ανεργία που είχε αρχίσει να μειώνεται, την ανάπτυξη να επιστρέφει πρώτη φορά μετά από 6 χρόνια και να αποκτά πρόσβαση στην αγορά με έκδοση πενταετούς ομολόγου, το πρόγραμμα δούλεψε όπως και στις άλλες χώρες. Η Ελλάδα δεν είναι ειδική περίπτωση. Για αυτό είμαι σίγουρος ότι με τις σωστές πολιτικές η Ελλάδα μπορεί να πετύχει όπως και οι άλλες χώρες.

Το ΔΝΤ υποστηρίζει ότι χρειαζόμαστε ελάφρυνση του χρέους. Θα υπάρχει κάτι τέτοιο σε ένα τρίτο πρόγραμμα;

Δεν υπάρχει διαφορά στο θέμα αυτό μεταξύ των θεσμών. Οι όροι δανεισμού μας είναι τόσο ευεργετικοί. Με δάνεια ωρίμανσης πάνω από 30 χρόνια, με πολύ χαμηλά επιτόκια και αναβάλλοντας την πληρωμή τόκων για τα πρώτα 10 χρόνια, προκύπτει όφελος 8 δις ετησίως περισσότερα από 4 % του ΑΕΠ. Αυτή είναι μια μορφή αλληλεγγύης από την Ευρώπη. Συγχρόνως το Eurogroup αποφάσισε τον Νοέμβριο του 2012 πως εάν είναι αναγκαίο και εάν οι μεταρρυθμίσεις συνεχίζονται να εφαρμόζονται τότε η Ευρώπη θα είναι έτοιμη να συζητήσει μία πρόσθετη ελάφρυνση.

Πότε όμως θα συμβεί αυτό; Υπήρχε η αίσθηση ότι όταν η Ελλάδα αποκτήσει πρωτογενές πλεόνασμα κάτι το οποίο επιτεύχθηκε αλλά δεν έγινε η ανάλογη συζήτηση. Επίσης το ΔΝΤ πιέζει προς αυτή την κατεύθυνση.

ΤΟ ΔΝΤ μοιράζεται την ίδια άποψη μαζί μου ότι δίνουμε μόνιμη ελάφρυνση του χρέους με αυτούς τους ευνοϊκούς όρους δανεισμού. Τα δάνεια του EFSF είναι έξι φορές μεγαλύτερα από του ΔΝΤ, πολύ φθηνότερα και με πολύ μεγαλύτερη ωρίμανση. Αυτά τα μέτρα μπορεί ακόμα και να ενισχυθούν.

Ποιες είναι οι συνέπειες της μη αποπληρωμής του δανείου του ΔΝΤ για τον EFSF?

Με απασχολεί ιδιαίτερα αυτή η εξέλιξη. Η ελληνική κυβέρνηση έχει επανείλιμμένα δηλώσει ότι θα τιμήσει τις υποχρεώσεις της προς όλους τους δανειστές της. Μία μη πληρωμή προς το ΔΝΤ αποτελεί πιστωτικό γεγονός για τον ΕFSF εξαιτίας των ρητρών (cross default) . Αυτό δίνει το δικαίωμα στον ΕFSF να ακυρώσει το δάνειο και να ζητήσει αμέσως την πλήρη αποπληρωμή του ή την παραίτηση από δικαιώματα του δανείου ή την επιφύλαξη των δικαιωμάτων του δανείου. *

* For developments in this regard since the interview was done, please check here:
<http://www.esm.europa.eu/press/releases/efsf-board-of-directors-reserves-its-rights-to-act-upon-greeces-default.htm>